

Obitelj.hr

Mjesečnik Odbora za obitelj i mladež

Prosinac 2013

Broj 1

HDZ

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA

Impressum:

Izdavač:

Odbor za obitelj i mladež HDZ-a

Uredništvo:

Stjepan Adanić, Gordana Trifunović, Josip Sarić, Bernardica Juretić, Marko Simić, Margareta Mađerić, Ana Mandac

Grafički urednik:

Alen Adanić

Kontakt:

Hrvatska demokratska zajednica

Trg žrtava fašizma 4

10 000 Zagreb

Telefon: (01) 455-3000

E-mail: hdz@hdz.hr

Web: www.hdz.hr

Poštovane čitateljice i čitatelji,

Čast mi je predstaviti prvi broj Glasnika Odbora za obitelj i mladež HDZ-a. Glasnik će objavljivati stručne članke prvenstveno iz djelokruga rada Odbora za obitelj i mladež HDZ-a, ali i aktualne teme iz života i rada stranke na terenu i tu će biti otvoren za suradnju. Posebno bih htio zahvaliti svim ljudima koji su pripremali naš Glasnik i svim autorima tekstova.

Za nas u Hrvatskoj demokratskoj zajednici poštivanje kršćanskih vrijednosti je temelj skladnog obiteljskog života i izvorište snage koju obitelj daje svojim članovima, a naročito djeci i mladima. Odbor za obitelj i mladež HDZ-a ima upravo tu zadaću štititi i promovirati dostojanstvo obitelji kao temeljne vrijednosti društva. Uloga Odbora za obitelj i mladež HDZ-a je uvažavajući našu, kulturu, običaje i etičke vrijednosti te pozitivno ozračje prema obitelji, braku, mladima i djeci, promovirati i provoditi politiku obitelji, braka, djece i mladeži kao temeljne vrijednosti društva te okupiti sve članove stranke kao i sve stručnjake koji nisu članovi stranke u Republici Hrvatskoj koji će promišljati i provoditi politiku u interesu obitelji, braka, djece i mladih. Možemo reći da je i u ovom području djelovanja, obitelji i mladih, HDZ sa svojom stručnim timom spreman za preuzimanje vlasti i odgovornosti te promovirati štititi i provoditi navedene temeljne vrijednosti našeg društva.

HDZ je stranka koja okuplja sve slojeve hrvatskog naroda i drugih građana Hrvatske, čiji se program temelji na domoljublju, načelima demokracije i kršćanske civilizacije te drugim vrijednostima koje su u tradiciji hrvatskog naroda.

Jedan od glavnih ciljeva HDZ-a u budućem razdoblju je staviti obitelj u središte društvenog života, zajamčiti puno ostvarenje svih prava obiteljima, djeci i mladeži u društvu. Samo tako možemo biti sigurni da ćemo imati pozitivne trendove, odnosno da će se u Hrvatskoj rađati više djece, a obitelji, djeca i mladi imati punu sigurnost. HDZ će posebnu pozornost posvetiti stvaranju obrazovnih, odgojnih, kulturnih, socijalnih, materijalnih i ostalih uvjeta za trajnu dobrobit mladih te njihovo potpuno i odgovorno sudjelovanje u društvenoj zajednici.

U ostvarenju ciljeva populacijske politike, dobrobiti i sigurnosti obitelji, osobito ćemo se usmjeriti na razvoj suradnje s lokalnom i područnom samoupravom, te s organizacijama civilnog društva i vjerskim zajednicama kako bismo zajedno osnažili obitelj i pridonijeli podizanju kvalitete života obiteljima s djecom.

Upravo zato propisi koji se donose moraju biti u skladu s najvišim vrijednostima koje propisuje Ustav RH. Nažalost, svjedoci smo da aktualna vlast predlaže i donosi loše zakone, jedan takav je i Nacrt prijedloga Obiteljskog zakona koji je ovih dana doživio ozbiljne kritike, kako struke tako i nevladinih udruga. Ne može se ići u postupak donošenja tako važnog propisa, koji se tiče svih nas, bez da su usuglašeni temeljni razlozi zbog kojih bi trebalo ići u postupak donošenja novog Obiteljskog zakona.

Današnja je obitelj izložena svim rizicima vremena u kojem živimo te se roditelji, s jedne strane nalaze u situaciji da moraju odgovoriti na sve veće profesionalne zahtjeve, a s druge strane zasnovati, izgraditi i održati dobru obiteljsku zajednicu. Zbog toga obitelj treba posebno štititi i stvarati povoljne uvjete za to kroz niz mjera nacionalne obiteljske politike.

Uvažavajući naše etičke vrijednosti, povijesni razvoj, običaje, kulturu i afirmativno ozračje prema obitelji, braku, mladima i djeci, HDZ će i nadalje štiti i promovirati obitelj kao temeljnu vrijednost i svekoliki potencijal našeg društva i to kroz niz mjera nacionalne obiteljske politike u sinergiji sa svim ostalim segmentima našeg društva.

Hrvatska demokratska zajednica je pod vodstvom predsjednika HDZ-a gospodina Tomislava Karamarka u kratkom vremenu njegovog mandata ostvarila dvije velike pobjede. Pobjedu na lokalnim izborima i pobjedu za Europski parlament. To nam daje snagu i vjeru da će HDZ i na parlamentarnim izborima odnijeti uvjerljivu pobjedu i izvući našu Hrvatsku iz moralne, duhovne i gospodarske krize.

Za to imamo uspješno vodstvo stranke, znanje i vrijednosti te spremne programe i stručne ljude koji će to ostvariti.

Predsjednik Odbora za obitelj i mladež HDZ-a

mr. sc. Stjepan Adanić

Okrugli stol u Hrvatskom saboru

Tema: Nacrt Obiteljskog zakona

Ministarstvo socijalne politike i mladih kao predlagatelj Obiteljskog zakona napravilo je izuzetno loš i neprovediv zakon te bi prihvaćanja zakona u predloženom odliku u Hrvatskom saboru prouzročilo više štete nego koristi.

Dana 1. listopada u zgradi Hrvatskog sabora na inicijativu Odbora za obitelj, mlade i sport održan je okrugli stol na temu „Nacrt Prijedloga Obiteljskog zakona“. Okrugli stol je organiziran nakon brojnih kritika prijedloga zakona od stručne javnosti i udruga civilnog društva. Cilj okruglog stola je ukazati nadležnom ministarstvu na ta loša i neprovediva rješenja te im dati prijedloge koje bi trebalo ugraditi u ovaj vrlo važan Zakon. Nastavno donosimo primjedbe i prijedloge na predloženi nacrt zakona prof. dr. sc. Aleksandre Korać Graovac, katedra za obiteljsko pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U slijedećim brojevima našeg lista objavljivat ćemo i druge primjedbe i prijedloge najboljih stručnjaka za ovo područje u Republici Hrvatskoj.

Brakorazvodni postupak

Ministarstvo socijalne politike i mladih uvodi medijaciju, kao obavezni postupak prije razvoda braka, ako se roditelji nisu sporazumjeli o pravnim posljedicama braka koje se odnose na zajedničku djecu. Pri tome se ne zna tko će provoditi medijaciju, tko će je i koliko plaćati, a nepoznate su i ostale pojedinosti.

Posredovanje (kao oblik izvansudskog rješavanja sporova), nakon stručne procjene nadležnog ministarstva, izmješteno je u dio nakon pokretanja brakorazvodnog postupka, kako bi se rasteretili centri za socijalnu skrb od postupaka kojima je cilj bio traženje pomoći i svojevrsnog savjetovanja u centru za socijalnu skrb, osobito u manjim mjestima, a bez stvarne namjere da se pokrene brakorazvodni postupak. Nacrt se vraća na napuštena rješenja.

Veliki je nedostatak Nacrta da ni jednom odredbom ne obvezuje nadležna tijela da pokušaju izmiriti bračne drugove, već ih se upućuje u bračna savjetovaništa koja gotovo da i ne postoje, a izgledno je da će ih biti i manje zbog tendencije ukidanja obiteljskih centara. Ustavna zaštita obitelji na taj način se ne poštuje, jer se propustilo ugraditi pozitivne obveze države da pomogne očuvanju obiteljske zajednice. Poruka bračnim drugovima je da je dovoljno o svemu se dogovoriti (ne ulazeći pri tome u stvarni „odnos snaga“ bračnih drugova), pa će nadležna tijela po brzom postupku razvesti njihov brak. Propušteno je obvezati medijatora da, ukoliko u postupku medijacije uoči da je ugrožen najbolji interes djeteta, obavijesti o tome nadležni centar za socijalnu skrb. Tako su i djeca ostavljena bez odgovarajuće zaštite, što je također protivno Ustavu RH.

Imovinskopravne posljedice razvoda braka

Kako redosljed instituta i odredaba u nekom propisu ima i vrijednosnu komponentu, nije jasno zašto su imovinski odnosi bračnih drugova prije odnosa roditelja i djece te drugih statusnih dijelova obiteljskog propisa. Propuštena je prilika da se dopuni imovinskopravno uređenje, kako bi se izbjegle dvojbe nastale u praksi što predstavlja bračnu stečevinu, a nisu osuvremenjene ni odredbe o bračnom ugovoru.

Odredbe o obiteljskom domu nisu do kraja razrađene, primjerice odredba koja omogućava pravo stanovanja „ako bračnu stečevinu čini samo obiteljski dom“ (ona se po Nacrtu ne primjenjuje ako, primjerice, u bračnu stečevinu ulazi i vozilo staro 15 godina, namještaj ili neki drugi predmeti bračne stečevine). Tako je ova odredba u pravilu neprimjenjiva. Osim toga, određuje „da se radi o stambenom prostoru za

zadovoljavanje osnovnih stambenih potreba djece i roditelja“ predstavlja pravni standard, bez obzira na Obrazloženje Zakona koje upućuje na Zakon o socijalnoj skrbi koji sam po sebi nije izvor prava, te može dovesti do nejednakosti u praksi.

Izvanbračna zajednica

Izvanbračna zajednica institut je koji najviše trpi zbog neformalnosti odnosa, te se u praksi javljaju veliki problemi zbog različitog načina dokazivanja. Osim toga, u literaturi se ukazuje na daljnje nejasnoće s obzirom na osobna svojstva izvanbračnih drugova. Sve to predlagatelj nije uzeo u obzir.

Utvrđivanje podrijetla djeteta

Sasvim je neshvatljivo zašto čl. 554. st. 1. Nacrta Prijedloga u Prijelaznim i završnim odredbama određuje da će se nakon početka primjene novog Zakona ostati primjenjivati odredbe o utvrđivanju majčinstva sudskim putem iz postojećeg Obiteljskog zakona. Takvo rješenje ne može se baš ničim opravdati.

Bez ikakvih se istraživanja o potrebi i opravdanosti novog uređenja ukida presumpcija o očinstvu muža majke, ako je dijete rođeno 300 dana od prestanka braka razvodom ili poništenjem, te se dijete u tim slučajevima ostavlja bez utvrđenog podrijetla od oca. Predlagatelj tako zastupa ničim potvrđeno shvaćanje da je dijete rođeno nakon prestanka braka začeto u odnosu majke s nekim drugim muškarcem, a ne mužem majke.

Daljnju neizvjesnost u pogledu biološkog podrijetla djeteta, te mogućnost manipulacije odraslih, otvara odredba koja omogućava drugom muškarcu da prizna očinstvo ako se dijete rodi tijekom trajanja postupka za razvod ili poništaj braka, umjesto da se očinstvo muža majke ospori u eventualnom sudskom postupku, uz izvođenje DNA vještačenja, te se tako otklone sve sumnje o podrijetlu djeteta.

Kako presumpcija očinstva može biti vezana uz priznanje izvanbračnog druga majke koji je dao pisani pristanak za

oplodnju uz medicinsku pomoć? Presumpcija očinstva je obiteljskopравни institut vezan uz očinstvo muža majke.

Roditeljska skrb

Samostalno ostvarivanje roditeljske skrbi jednog od roditelja uvijek u slučaju kad o zajedničkoj roditeljskoj skrbi ne postoji sporazum roditelja vraćanje je na rješenje koje je Republika Hrvatska uvela davne 1978. godine, te ga napustila zbog dosljedne primjene Konvencije o pravima djeteta već 1998. godine. Pored toga, Europski sud za ljudska prava u presudi *Zaunegger v. Germany* (presuda od 3. ožujka 2010., koja se odnosila na diskriminaciju očeva djece rođene izvan braka) izrijekom ističe: *“Having regard to the above considerations, the Court cannot share the assumption that joint custody against the will of the mother is prima facie not to be in the child's interest.”*

Dakle, „novim“ rješenjem ne samo da se (ponovno) vraćamo na staro, već smo i u suprotnosti sa stavovima Europskog suda za ljudska prava. Zajednička roditeljska skrb je institut koji je stečevina hrvatskog obiteljskog zakonodavstva, koja ga čini naprednim u odnosu na europske države romanskog i germanskog sustava. Stoga ne treba odbaciti već dosegnutu razinu zbog ugledanja na germanski sustav koji je i u reformi iz travnja 2013. godine (BGBI I, 795) uveo mogućnost da izvanbračni otac zatraži, i dobije, zajedničku skrb u sudskom postupku.

Nepotrebno se uvodi institut mirovanja roditeljske skrbi, koji potječe iz germanskog sustava. U hrvatskoj obiteljskopravnoj teoriji jasno su razdvojena dva pojma: roditeljska skrb (kao pravo i dužnost roditelja) te ostvarivanje roditeljske skrbi. I kod mirovanja roditeljske skrbi, kao i do sada kod lišenja poslovne sposobnosti te maloljetnosti roditelja, dijete je pod skrbništvom.

Mogućnost prijenosa roditeljske skrbi na treću osobu ili instituciju potpuno je strana hrvatskom obiteljskom pravu i nema je potrebe uvoditi.

Osobni odnosi djeteta s roditeljima i drugim osobama

Predviđenim mjerama za ostvarivanje osobnih odnosa roditelja s djetetom sav se teret prebacuje na roditelje, a država ništa ne poduzima kako bi roditeljima olakšala konfliktne situacije – nema obiteljske terapije, nema predviđenih mjesta za susrete i druženja toliko potrebnih za roditelje koji se razvode dok je dijete sasvim malo, ukidaju se obiteljski centri kao institucije koje bi bile najprimjerenije za podršku i zaštitu obitelji...

Prema čl. 95. st. 3. roditelji su dužni omogućiti djetetu ostvarivanje osobnih odnosa s osobama koje su mu osobito bliske – to bi moglo značiti i s prijateljima i sl.

Osobni odnosi djeteta s drugim osobama postavljeni su kao pravo tih osoba. Predviđen je parnični postupak, a na tuženiku je teret dokaza da dokaže kako osobni odnosi djeteta s tim osobama nisu u interesu djeteta, odnosno sud će utvrditi da te osobe nemaju pravo na osobne odnose s djetetom „ako je to u suprotnosti s djetetovom dobrobiti.“

Nacrt tako te osobe stavlja u isti pravni položaj kao i roditelje djeteta, što je razlika i u odnosu na Konvenciju o kontaktima s djecom, koja u čl. 5. st. 1. predviđa da se „*ovisno o najboljem interesu djeteta*“, može se uspostaviti kontakt između djeteta i osoba koje nisu njegovi ili njezini roditelji, a dijete je s njima u bliskoj obiteljskoj vezi.“ Takvo rješenje (s užim krugom ovlaštenika) ima postojeći ObZ, koji omogućava susrete i druženja s osobama koje nisu roditelji „uzimajući u obzir dobrobit djeteta“, pri čemu je teret dokaza na tim osobama. Stoga rješenje iz Nacrta nije u skladu s najboljim interesom djeteta.

U Nacrtu se smanjuje vremensko razdoblje u kojem je moguće ostvarivati nadzor, a u praksi se smanjuju sredstva za ovaj izuzetno zahtjevan posao.

Posvojenje

Propušteno je vratiti najveću dobnu granicu između posvojitelja i posvojenika, jer je

nakon njezinog nasilnog ukidanja 2007., usprkos protivljenju struke, bitno smanjen broj posvojenja (kao vjerojatan razlog navodim očekivanja posvojitelja da posvoje dijete mlađe dobi, pa se ne posvajaju starija djeca).

Probni smještaj smatram izuzetno lošim rješenjem jer otvara mogućnost da djeca idu iz probnog smještaja u probni smještaj, bez ikakve posljedice za posvojitelje koji odustanu od posvojenja nakon probnog smještaja. Izrijeckom spominjanje želja posvojitelja (koje bi trebale biti unesene u registar posvojitelja) u institutu kojem je namjena ponajprije zaštita djece smatram lošom porukom.

Rješenje o nadomještanju pristanka osobe lišene prava na roditeljsku skrb, odnosno osobe lišene poslovne sposobnosti sudskom odlukom predstavlja nepotrebno gomilanje sudskih postupaka, što se moglo izbjeći jednostavnije, obvezom nadležnog tijela da obavijesti roditelja lišenog prava na roditeljsku skrb ili poslovne sposobnosti o namjeri posvajanja djeteta, te mu se tako omogućiti da pokrene odgovarajuće sudske postupke za vraćanje roditeljske skrbi ili poslovne sposobnosti.

Skrbništvo

Potpuno je nejasno kad će maloljetno dijete biti stavljeno pod skrbništvo, a kad će sud odlučiti da roditeljsku skrb nad njim ostvaruje druga osoba ili ustanova.

Propušteno je profesionalizirati djelatnost skrbnika.

U nekim iznimnim, rijetkim slučajevima potpune nesposobnosti za rasuđivanje, bit će nemoguće osobu lišiti samo djelomice poslovne sposobnosti, pa će sud biti prisiljen izmišljati područja u kojoj osobi može ostati poslovna sposobnost. Zasad nedostaje procjena sredstava koje će Republika Hrvatska morati izdvojiti u sljedećih pet godina za vještačenje te sudske postupke odluke o lišenju poslovne sposobnosti za oko 16000 odraslih šticećenika, te koji će biti kriterij za redoslijed pokretanja postupaka s obzirom na šticećenike.

Predlagatelj predviđa da će ministar nadležan za poslove skrbništva uz suglasnost ministra nadležnog za poslove pravosuđa propisati kriterije za naknadu troškova odvjetnika za zastupanja u vezi s lišenjem poslovne sposobnosti, ne poznajući odluku Ustavnog suda RH, br. U-II/58/2000, NN 29/00, prema kojoj tarifu može određivati jedino Hrvatska odvjetnička komora, a isti prigovor upućujem i za predviđenu naknadu posebnom skrbniku koji je odvjetnik djetetu.

Anticipirana naredba je suvremeno i dobro rješenje, predviđen je očevidnik, no nigdje nije predviđeno tko će i kako dostaviti punomoć ili anticipiranu naredbu u odgovarajući registar.

Uzdržavanje

Predviđa se poseban propis za privremeno uzdržavanje, do kojeg će se primjenjivati odredbe postojećeg Obiteljskog zakona. Tako se gubi jedan institut iz Obiteljskog zakona, a najavljuje se donošenje još jednog propisa potpuno neizvjesnog sadržaja.

Uvodi se mogućnost da sud odobri sporazum o uzdržavanju bračnog druga, no nisu predviđene pretpostavke kad sud smije odobriti takav sporazum.

Postupak

Obveza suda da pribavi mišljenje djeteta (starijeg od četrnaest godina uvijek, a mlađeg od četrnaest godina, suprotna je Konvenciji o pravima djeteta, prema Općem komentaru Odbora za prava djeteta čl. 12. (2009). Odbor za prava djeteta izrijekom ističe:

- pravo djeteta da bude saslušano, odnosno pravo da izrazi svoje mišljenje njegovo je pravo, ali ne i obaveza (kako je predviđeno Nacrtom),
- ne treba biti predviđena dobna granica kao pretpostavka da dijete izrazi svoje mišljenje, te da je zakonodavac ne bi trebao nametati,
- nadležno tijelo mora uvažiti mišljenja u skladu s dobi i zrelošću djeteta,

- samo dijete bi moralo odlučiti hoće li izraziti mišljenje neposredno ili posredno, a djetetu se, kad god je to moguće, mora omogućiti da bude neposredno saslušano u postupku.

Ove zahtjeve Odbora za prava djeteta koje je tijelo ovlašteno tumačiti Konvenciju o pravima djeteta, predlagatelj nije uzeo u obzir.

Nisu predviđene inkvizitorne ovlasti suda da provjeri plan o roditeljskoj skrbi u brakorazvodnom postupku, pa je onemogućen provjeriti je li isti u skladu s najboljim interesom djeteta.

O uzorima za rješenja nacрта

Europski sud za ljudska prava je sve presude koje su obiteljskopravnog značaja protiv Hrvatske donio zbog loše primjene obiteljskih propisa, a ne zbog njihovih materijalno-pravnih normi, osim u slučaju *Mikulic v. Croatia*, što je riješeno još 2003. godine. Potrebno je naglasiti da presude Europskog suda za ljudska prava vežu državu stranku neovisno protiv koje su države donesene, pa je pozivanje samo na pojedine odluke (i to netočno, s obzirom na doseg) preusko.

Nacrt Preporuke Vijeća Europe o pravima i zakonskom statusu djece i roditeljskoj odgovornosti (2011.) nije prihvaćen na sjednici Odbora ministara Vijeća Europe u studenome 2012. godine, pa pozivanje na ovaj dokument nije relevantno.

Načela Europske komisije za obiteljsko pravo predstavljaju rješenja za mogući Europski obiteljski zakon, koji bi jednako vrijedio za sve države članice EU. Radi se o ideji za koju i sami profesori, članovi te neformalne skupine, ne zagovaraju kao rješenje koje se može nametnuti, već koje služi tek kao primjer mogućeg pravnog uređenja. Donošenje Europskog obiteljskog zakona značilo bi potiranje kulturološke različitosti pojedinih europskih država u tako osjetljivom području kao što je obiteljsko pravo, a tako zamišljeni sustav teško bi zaživio jer se radi o pravnom području koje se ne može u cijelosti nametati, već mora proisteći iz društvene sredine.

Učestalo pozivanje na njemačko i austrijsko zakonodavstvo u pretežno statusnim dijelovima je većinom pozivanje na nama neprimjerene sustave. Njemačko zakonodavstvo tako je tek u travnju ove godine odstupilo od diskriminatornog pristupa prema očevima djece rođene izvan braka s obzirom na zajedničku skrb s majkom, nakon gore odluke Europskog suda za ljudska prava. S druge strane, njemačko zakonodavstvo ima razrađena rješenja za imovinske odnose bračnih drugova, na koje se predlagatelj nije ugledao. Slovensko zakonodavstvo je zastarjelo, a hrvatsko obiteljsko zakonodavstvo služilo je u bitnom dijelu kao uzor slovenskom zakonodavcu prilikom izrade novog obiteljskog propisa, koji je odbačen na referendumu zbog jedne jedine odredbe koja se odnosila na mogućnost posvojenja djeteta partnera/partnerice.

Kao što sam već navela, radi se i o propisu koji je nedovoljno jasno pisan, pa je potrebno mnogo vremena da bi se proučio. To ne jamči odgovarajuću primjenu, kao što pokazuje iskustvo Republike Hrvatske pred Europskim sudom, kad su gotovo svi postupci izgubljeni zbog neodgovarajuće primjene postojećeg Obiteljskog zakona. Usvajanje ovakvog propisa predstavlja značajan otklon u teorijskom smislu, te zahtijeva potpuno novi način razmišljanja, dugotrajnu i opsežnu edukaciju. Pored toga, mnoge su odredbe nedorečene, što će dovesti do pravne nesigurnosti.

I, konačno, navodim primjere propusta predlagatelja, koji govore sami za sebe.

Primjeri propusta

U čl. 36. st. 3. rečenica je potpuno nejasna - koji bračni drug, ako je prijedlog za upis prava vlasništva sporazuman, te ga prema izričaju norme daju oba bračna druga, mora dati izričitu, pisanu i bezuvjetnu izjavu o upisu prava suvlasništva?

U čl. 52. st. 3. predviđeno je da sporazum bračnih drugova o uređenju imovinskih odnosa mora biti u pisanom obliku, a u čl. 40. st. 3. se dodatno zahtijeva da potpisi moraju biti ovjereni.

U čl. 89. st. 1. predviđeno je da sud može ograničiti pravo djeteta koje nije sposobno

razumjeti okolnosti slučaja i formirati svoju volju na samostalno poduzimanje pravnih radnji te sklapanje pravnih poslova iz čl. 89. st. 3., a taj se članak odnosi na pravne radnje i poslove, odnosno preuzimanje obveze u visini iznosa kojeg zarađuje. Kako je moguće da dijete zarađuje, a nije sposobno razumjeti okolnosti slučaja i formirati svoju volju?

U čl. 198. st. 1. posvojitelji određuju osobno ime posvojeniku (dakle ime i prezime), a po čl. 198. st. 2. posvojenik dobiva zajedničko prezime posvojitelja.

U nekoliko odredaba u skrbništvu upućuje se na sasvim neodgovarajuće odredbe.

U čl. 258. još uvijek se navodi pristanak na priznanje majčinstva (institut kojeg je ovaj Nacrt izbacio).

U čl. 317., koji se odnosi na uzdržavanje, *contradictio in adjecto* je kad predlagatelj tvrdi da "zakonski minimum za uzdržavanje djeteta" služi "kao orijentacijski kriterij".

U čl. 416. st. 1. obvezuje se sud da prvo sasluša dijete o tome s kojim će roditeljem stanovati, o roditeljskoj skrbi i osobnim odnosima s djetetom, a u čl. 358. st. 2. se izriekom zabranjuje: „Nije dopušteno saslušavati dijete kao svjedoka u obiteljskim sudskim postupcima.“

Ovo su neke od primjedaba i prijedloga iznesenih na okruglom stolu o novom Obiteljskom zakonu. **Iz iznesenog je jasno vidljivo da u Ministarstvo socijalne politike i mladih tom izuzetno važnom poslu nisu dorasli.**

mr. sc. Stjepan Adanić

«RODITELJSTVO - I TO SE UČI, ZAR NE?»

Prevladava mišljenje da svatko zna biti dobar roditelj, da je to nešto urođeno. Znanja koja imamo o roditeljstvu uglavnom temeljimo na tome da smo svi jednom bili djeca i mogli smo učiti od vlastitih roditelja. Koristimo pravila, tradiciju pa čak i iste riječi koje su se koristile u našoj obitelji. Obitelj i obiteljsko funkcioniranje jest činitelj zaštite od najrazličitijih stresnih događaja, a za dijete predstavlja središte zdravog i stabilnog okruženja. Obitelj najjače djeluje u predškolsko i mlađe školsko doba, ali je njezin utjecaj iznimno bitan i dalje – to je prirodna sredina u kojoj čovjek živi i za koju je vezan od rođenja do smrti. Roditelji su najvažniji izvori socijalizacije i kao takvi na razne načine utječu na djetetove reakcije i ponašanje u emocionalnim i socijalnim situacijama, čime neposredno utječu na djetetovu emocionalnu i socijalnu kompetenciju. Možemo sa sigurnošću reći kako je najznačajniji aspekt roditeljstva toplina u odnosu između roditelja i djeteta odnosno razvoj bliskosti i privrženosti. Roditelj će djetetu pokazati toplinu kroz prihvaćanje, odobravanje, razumijevanje i kroz ponašanje usmjereno na dijete. Kod djeteta će to dovesti do razvoja odgovornosti, samokontrole, osjećaja sigurnosti i privrženosti. Potrebno je istaknuti da odgovornost za odnos roditelj – dijete leži isključivo na roditelju. Roditelj je odgovoran za vlastite postupke, ali i za postupke djeteta u smislu da će odgojno utjecati na dijete kako bi ono usvojilo prihvatljive obrasce ponašanja.

Danas su roditelji suočeni s izazovima ponovnog promišljanja, a u pojedinim situacijama i ponovnog savladavanja procesa odgoja djece. Bit roditeljstva je naučiti surađivati, kroz davanje i primanje između roditelja i djeteta, ali i u tome da roditelji poštuju djetetov i vlastiti integritet. Tako se često govori o pozitivnom ili odgovornom roditeljstvu. Odgajanje djeteta prema principima „pozitivnog roditeljstva“ ni približno ne znači poticanje popustljivog

roditeljstva. Važno je pronaći druge načine rješavanja nesporazuma i poticanja djeteta da slijedi pravila te poštuje granice koje postavljaju roditelji. Nenasilni načini odgovaranja na pogrešno, štetno, opasno ili društveno neprihvatljivo ponašanje djeteta mogu uključivati kada se radi o djeci predškolske dobi odvlačenje pozornosti prije nego se problem razvije; smiriti dijete kroz različite zajedničke aktivnosti; pridobiti dijete da vas sasluša i ukazati mu na problem; napraviti odmak od situacije i porazgovarati o njoj kasnije, kad se emocije smire; uzeti time-out. Kada su djeca starija potrebno je razgovarati o nepoželjnim oblicima ponašanja, pregovarati sa djetetom prilikom postavljanja granica, postizati u tome dogovor jer djeca će ih tada rado poštivati, kada je nužno koristiti nenasilne kazne u smislu uskraćivanja privilegija (gledanje televizije, susreti s prijateljima...).

Treba reći da svi roditelji žele biti dobra majka i dobar otac svojem djetetu, no ponekad je to teško postići, a greške koje činimo dogode se i u najboljoj namjeri. Roditeljstvo, osim što je radosno i ugodno iskustvo, može biti i vrlo stresno. Pozitivno roditeljstvo iziskuje vrijeme koje će djeci i roditeljima omogućiti da budu zajedno. Iako je to posebno važno u najranijim godinama djetetova života, ne smijemo zaboraviti da i tinejdžeri također trebaju roditelje koji će biti uz njih. Također je od životne važnosti da roditelji nađu vremena za brigu o sebi, da posvećuju pozornost vlastitim potrebama za intimnošću, druženjem i rekreacijom. Kako bi njihovo roditeljstvo bilo učinkovito roditeljima je potrebna pomoć i podrška. Roditelji mogu puno naučiti kroz dijeljenje svojih iskustava s drugim roditeljima, prijateljima i obitelji.

Pozitivno roditeljstvo uključuje roditeljska ponašanja i vrijednosti kao brižno roditeljsko ponašanje što znači odgovaranje na djetetovu potrebu za ljubavi i sigurnošću. Roditelj može djetetu pokazati naklonost i radost, utješiti ga kad je tužno ili potreseno, razgovarati o stvarima koje ga brinu, zadržati pozitivan emotivni ton kod kuće ili mu pružiti osnovnu njegu i sigurnosti. Zatim je nužna struktura i vođenje - što pruža djeci osjećaj sigurnosti i predvidljivosti. Pomaže djetetu da prihvati odgovornost za svoje ponašanje, da postane svjesno potreba drugih i da razvije samokontrolu. Roditelj mora pomoći djetetu da shvati što su standardi, treba postaviti razumne i primjerene granice, te mora voditi računa o djetetovim mišljenjima i reakcijama. Roditelj treba imati i uredan svakodnevni raspored, s redovitim terminima i obrascima za obiteljske aktivnosti. Važno je biti fleksibilan i razgovarati i pregovarati s djetetom u svim fazama sazrijevanja. Potrebno je da roditelj pruži svom djetetu *priznavanje* - što se odnosi na potrebu djeteta da ga se vidi, čuje i cijeni kao osobu. Roditelji trebaju pokazati interes za svakodnevna iskustva vlastitog djeteta, da ga saslušaju, pokušaju razumjeti njegovo mišljenje i pomognu mu izraziti osjećaje. To znači dozvoliti djetetu pravo glasa i omogućiti mu aktivnu ulogu u obiteljskom životu i donošenju odluka. Djeci je nužno roditeljsko *osnaživanje* - što se odnosi na jačanje osjećaja sposobnosti djeteta, njegov osjećaj osobne kontrole i mogućnosti da utječe na stavove i ponašanje drugih.

Slijedom toga Obiteljski centar Sisačko-moslavačke županije je razvio program „Škola za roditelje“ koji ima za

cilj roditeljima pružiti podršku i pomoć u njihovim nastojanjima da budu još bolji roditelji, da bolje razumiju svoju djecu i da postignu kvalitetniju komunikaciju s njima. Program je osmišljen s ciljem pružanja roditeljima osjećaja veće kompetentnosti u roditeljskoj ulozi, sigurnosti i znanja koja su im nužna kako bi se što bolje osjećali kao roditelji i sa svojom djecom. Traženje pomoći i podrške je *odgovornost, a ne slabost*.

Tatjana Pogarčić

SIROMAŠTVO HRVATSKE ZBILJE

Hrvatska dijeli sudbinu tranzicijskih zemalja. Gotovo sve bivše socijalističke zemlje suočile su se s rastom siromaštva i socijalne deprivacije, padom prosječnog trajanja života, padom fertiliteta i širenjem socijalnih sukoba. Ekonomska i tržišna tranzicija rezultirala je brojnim poteškoćama i smanjenjem općeg životnog standarda.

Društvenu situaciju u Hrvatskoj tijekom 90-ih obilježila su tranzicija i rat. Negativne posljedice rata na ekonomskom i socijalnom planu su i danas vidljive.

U razdoblju nakon završetka rata ogromna su sredstva uložena u obnovu obiteljskih kuća i uništene infrastrukture. Istovremeno je provedena pretvorba i privatizacija, koja nije dala očekivani poticaj gospodarskom razvoju. Konačni rezultat ovoga procesa jesu izražene nejednakosti. Kao posljedica svih tih promjena pojavilo se ekspanzirajuće siromaštvo. Velik broj građana suočio se problemima preživljavanja i zadovoljavanja najosnovnijih potreba.

Ublažavanje i reduciranje siromaštva i isključenosti pretpostavlja mjere na područjima kao što su zapošljavanje i zaštita od nezaposlenosti, obrazovanje, zdravstvena zaštita, obiteljska politika, stanovanje, socijalna skrb i pomoć itd. Prevencija ovih socijalnih problema mora biti cilj integralne politike za borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti.

Tri su pristupa ključna prilikom definiranja i mjerenja siromaštva: apsolutno, relativno i subjektivno siromaštvo.

Apsolutno siromaštvo ili "siromaštvo na rubu opstanka" polazi od toga da postoje minimalne ljudske potrebe (ishrana, odijevanje, stanovanje itd.), koje je moguće utvrditi za sve ljude i u svim društvima. Linije siromaštva koje se temelje na apsolutnom konceptu određuju se preko tzv. košare proizvoda i usluga koja se smatra nužnom u nekom društvu. Pored apsolutnog i relativnog siromaštva, sve je popularniji i koncept subjektivnog siromaštva. Subjektivno siromaštvo polazi od toga kako sami ljudi doživljavaju vlastito blagostanje. Ljudi se često ponašaju u skladu sa svojim

mišljenjima i predodžbama, koje ne moraju odgovarati objektivnom stanju stvari.

Linije siromaštva predstavljaju sredstvo kojim empirijski utvrđujemo je li neki pojedinac siromašan ili nije. Linija siromaštva je razina dohotka ispod koje ljude smatramo siromašnima, odnosno iznad koje ih ne smatramo siromašnima. Linije siromaštva dijele ljude u dvije kategorije: siromašne i nesiromašne.

Za razliku od siromaštva, koncept socijalne isključenosti novijeg je datuma, te je u posljednja dva desetljeća postao dominantnim socijalnopolitičkim konceptom u zemljama EU. Uz nezaposlenost i siromaštvo, isključenost je najčešće isticali socijalni problem.

Isključenost bi se mogla definirati kao neuspjeh u jednom ili više sljedećih socijalnih sustava (Berghman, 1997.):

- ◆ demokratsko-pravnom sustavu (koji osigurava građansku i civilnu integraciju),
- ◆ radno-tržišnom sustavu (koji promiče ekonomsku integraciju),
- ◆ sustavu socijalne dobrobiti (koji promiče socijalnu integraciju),
- ◆ obiteljskom sustavu i sustavu lokalne zajednice (koji potiče interpersonalnu integraciju).

Isključenost ili nepotpuna integriranost u jednom sustavu ne mora značiti isključenost iz svih ostalih sustava. Potpuna isključenost javlja se kao kumulativna posljedica isključivanja iz većine navedenih socijalnih sustava, ona implicira ograničenu participaciju u ključnim institucijama i područjima u kojima se osigurava društvena integracija. Pojam socijalne isključenosti širi je od termina siromaštva. Siromaštvo označava stanje u kojem nedostaju materijalni resursi, dok isključenost znači više od nedostatka resursa ili nedostatka novca. Mjere socijalne politike usmjerene protiv siromaštva trebaju se sastojati uglavnom u redistribuciji financijskih sredstava, dok bi mjere borbe protiv isključenosti trebale

osigurati pristup institucijama, izvorima i mehanizmima integracije. Isključenost ne mora uvijek podrazumijevati siromaštvo.

Tablica 1. PRAVA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

PRAVA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI	Broj korisnika prava		
	31.12.2011.	31.12.2012.	31.05.2013.
<i>Pomoć za uzdržavanje, potpore za obrazovanje, osobna invalidnina, doplatka za pomoć i njegu, status roditelja njegovatelja, socijalne usluge (smještaj, org. prehrane, savjetovanja, medijacije i dr.), pravo na privremeno uzdržavanje</i>	256.947	265.323	268.020
<i>Doplatka za djecu</i>	216.013	216.000	212.475
<i>Skrb za socijalno-osjetljive skupine, međugeneracijska solidarnost</i>	41.383	37.216	39.216
Ukupno	514.343	518.509	519.711

Najbrojnije su skupine siromašnih sljedeće:

- ◆ kućanstva kojima se na čelu nalazi osoba bez obrazovanja,
- ◆ kućanstva u kojima je predstavnik starija osoba ili umirovljenik,
- ◆ kućanstva koja nemaju ekonomski aktivnih članova,
- ◆ kućanstva koja žive u ruralnim područjima,
- ◆ kućanstva u kojima živi jedan ili dva člana.

Spomenute skupine imaju rizik od siromaštva dva do tri puta veći od prosječnoga.

Programi na području pružanja pomoći i usluga socijalno ranjivim skupinama:

- osnivanje pučkih kuhinja za siromašne,
- domovi za roditelje i skloništa za žene i djecu žrtve nasilja,
- sponzoriranje i skrb za djecu i udovice poginulih branitelja,
- organiziranje slobodnog vremena socijalno ugrožene djece i mladeži,
- stambene zajednice za osobe s psihičkim smetnjama,
- psihološka pomoć i savjetovanje putem telefona,
- raznovrsni oblici fizičke terapije za osobe s invaliditetom,
- komune i drugi oblici pomoći i samopomoći ovisnicima,
- programi za stjecanje radnih vještina i zanimanja,

○ organiziranje pomoći i skloništa za beskućnike, neki su od primjera kako se može prevenirati, ublažiti i suzbiti socijalna isključenost.

Današnja socijalna slika RH predstavlja izazov stručnoj javnosti i aktualnoj socijalnoj i gospodarskoj politici u zemlji na rješavanju sve većeg, galopirajućeg siromaštva. Pad bruto nacionalnog dohotka sedam kvartala za redom, što se ogleda u padu izvoza i uvoza, rastu broja nezaposlenih, padu prihoda državnog proračuna, kao i proračuna jedinica lokalne samouprave, padom stranih ulaganja, smanjenjem investicija te sve većim egzodusom mlađeg obrazovanog stanovništva, najteže se odražava u području socijalne skrbi.

Sustav socijalnih potpora izložen je pritiscima da se i ovako male i nedostatne pomoći reduciraju i smanje kako bi se olakšao pritisak na državni proračun. Broj korisnika prava u sustavima socijalnih potpora kontinuirano raste (tablica 1.), što ukazuje da se rješenja trebaju tražiti isključivo u području gospodarske politike i rasta gospodarstva bez kojeg nije moguće ostvariti potrebne iskorake u području smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti.

Josip Sarić

Egzodus mladih iz Hrvatske

Prema statistikama, kroz 2012. je 12.877¹ osoba napustilo Hrvatsku. Zbog upitne statističke metodologije smatra se da je ta brojka i znatno veća. U tom je kontingentu najviše mladih. Dakle, samo u jednoj godini, svoju je domovinu napustio jedan grad veličine Trogira ili Knina. I to ne bilo kakav grad... To je grad najkvalitetnijeg ljudskog potencijala kojim je Hrvatska raspolagala. Hrvatsku su napustili mladi ljudi koji su svojoj zemlji bili spremni ponuditi svoj rad, svoje znanje, nova pokoljenja te svoje snove i vizije bolje budućnosti. Njihova im domovina nije pružila tu priliku te su oni svoje šanse odlučili potražiti negdje drugdje. To je kontingent najobrazovanije radne snage, koju vjerojatno gubimo zauvijek.

Najveći problem mladih u Hrvatskoj je nezaposlenost. Hrvatska stopa nezaposlenosti mladih je 55,4 % (za drugi kvartal 2013.)² te je prema podacima Eurostata druga najveća stopa nezaposlenosti mladih u Europi. Više nezaposlenih mladih ljudi od Hrvatske ima jedino Španjolska, na trećem je mjestu Grčka. Broj nezaposlenih mladih najmanji je u Austriji, Nizozemskoj, a zanimljivo je da je Njemačka jedina država koja je smanjila nezaposlenost mladih.

Također, tajna njihove niske stope nezaposlenosti mladih leži u činjenici da je političarima jako stalo da mladi nađu posao, jer su davno shvatili da time smanjuju kriminal i socijalne nered a onda i financijske izdatke za zbrinjavanje nezaposlenih.

Primjerice, "austrijski model" zapošljavanja mladih počiva na stogodišnjoj tradiciji obrazovnog sustava koji kombinira teoriju i praksu. Austrijski model temelji se na tzv. dvojnog sustavu školovanja koji je orijentiran na tržište rada i poticanje daljnje naobrazbe.

Između ostaloga, mladim Austrijancima na raspolaganju stoje besplatne savjetodavne udruge koje im pomažu u pronalasku posla, zadržavanju istog ili dodatnom obrazovanju za novo zanimanje u skladu sa zahtjevima tržišta rada.

Temeljni cilj austrijskog Ministarstva rada, socijalne politike i zaštite potrošača je da nijedna mlada osoba ne ostane bez ponude za posao. Najkasnije četiri do šest mjeseci nakon

¹ Priopćenje Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske od 1.7.2013.

²Eurostat Unemployment statistics - Statistics Explained - 30.August.2013.

završenog školovanja, mlada osoba u Austriji dobiva ponudu za posao ili ponudu za daljnje školovanje.

Ovaj model zapošljavanja mladih i sprječavanja njihove nezaposlenosti podupire država, prije svega socijalni partneri, poslodavci i posloprimci, a financira se poslovanjem tržišta rada, odnosno izdvajanjem tri posto doprinosa poslodavaca i posloprimaca na tržištu rada. Ukupni program zapošljavanja mladih u Austriji stoji oko 500-600 milijuna eura godišnje³.

Nezaposlenost mladih problem je i u drugim državama EU, te je ona koštala Europu primjerice u 2011. vrtoglavih 150 milijardi eura⁴. Austrijski primjer pokazuje da ako se dio tog novca iskoristi za borbu protiv nezaposlenosti i pružanje šanse mladima onda je to vrlo korisno uloženi novac. Mnoge države žele kopirati austrijski model. I Hrvatska bi trebala barem nešto naučiti iz austrijske dobre prakse. Međutim, temeljni preduvjet za zapošljavanje mladih je postojanje proizvodnje, a ona je u Hrvatskoj gotovo potpuno ugašena. Trend zatvaranja obrta i tvrtki te povećanju broja nezaposlenih ne može se zaustaviti.

U sklopu mjera zapošljavanja mladih Vlada je do sada donijela samo program 'volontiranja' mladih koji i nije mjera za zapošljavanje već prilika za mlade koji će se uz stečeno iskustvo moći prijaviti na raspisane natječaje. Najava je da će se plaća za takvo volontiranje povećati sa 1600 kn na razinu prosječne plaće uz sufinanciranje iz fondova EU-a. Hoće li to zaustaviti egzodus mladih iz Hrvatske? Na žalost ne. Nema parcijalnih rješenja. Te mjere mora pratiti cjeloviti program ekonomskih mjera koje će uvjeriti mlade ljude

da je njihova domovina dovoljno kvalitetno mjesto za život.

Renato Ognjan

³Podatke iznio Kristian Opershall iz austrijskog Ministarstva rada, socijalne politike i zaštite potrošača u HRT-ovoj emisije Paralele

⁴ Eurofound: Press release, 22 October 2012.

DROGA; NAJČEŠĆI UZROCI PRIBJEGAVANJU SREDSTVIMA OVISNOSTI

Ako proučavamo povijesne zabilješke, otkrit ćemo kako je svako društvo upotrebljavalo droge koje su utjecale na raspoloženje, mišljenje, osjećaje i doživljavanje sama sebe i okoline. Opijum je jedna od najstarijih psihoaktivnih supstancija. Kanabis je također poznat stoljećima a rabio se pri religioznim obredima. U Meksiku, u svojim vjerskim obredima, Indijanci su se koristili gljivom za koju su vjerovali da im omogućuje komuniciranje sa svojim božanstvima. U pedesetim godinama prošlog stoljeća otkriveno je da ta gljiva pripada rodu *Psilocyba*, a aktivni su joj sastojci nazvani psihocilini i psihocin. Taj narod rabio je i dijelove peyotl kaktusa, koji sadržavaju aktivnu tvar meskalin. Peruanski urođenici su žvakali lišće koke i tako oslobađali kokain, koji im je poboljšavao raspoloženje, a istodobno smanjivao osjeća gladi te povećavao snagu i izdržljivost. Društvo svojim stajalištima snažno utječe na ponašanje svojih članova. Mišljenja o tomu što je dopušteno a što zabranjeno, mijenjaju se od vremena do vremena unutar društva. U nas je, na žalost, droga dosta raširena, i to među mladim ljudima

RAZLOZI UZIMANJA DROGE

Razni su razlozi uzimanja zbog kojih se poseže za drogom, alkoholom, tabletama itd. Svaki pojedinac ima vlastiti razlog, premda ni oni sami često nisu svjesni koji je zapravo pravi razlog. Ovisnici često optužuju roditelje, školu, društvo. Nije dovoljno samo materijalno blagostanje, ako su odnosi u obitelji, među ljudima poremećeni ili potpuno razoreni. Mnogi mladi su se počeli drogirati zato što nisu osjetili ljubav ni razumijevanje. Nisu željeli odrasti jer im odrasli nisu pokazali nikakav primjer, niti obećavali budućnost. Od mladih se zahtjeva da se ne drogiraju, odrasli to sami čine televizijom, športom, zabavama itd. Od njih se zahtjeva poštenje, a odgovorni im ne pokazuju to primjerom.

Često od mladih čujemo kako im je nedostajala ljubav koji im roditelji nisu pokazivali ni poljupcem, ni zagrljajem, niti su

im ikad rekli lijepu riječ. Tako osamljeni mladi često upadnu u loše društvo i narkomaniju. Od mladih se očekuje da se ne sastaju po uglovima i ne drogiraju, a ne nudi im se ni jedno jedino mjesto gdje se mogu sastajati, igrati, zabavljati, družiti.

Osim toga, poremećena je i ljestvica vrijednosti u ljudi. Važnije je imati , nego biti, to je jak uzrok drogiranju. Dakle, nije problem droga, nego čovjek koji poseže za njom da bi nadoknadio unutarnju prazninu koji ne uspijeva popuniti. Upotreba opojnih sredstva varav je odgovor na potreba za doživljajem raspoloženja duha i uma , koji osoba, posebno u mladenačkoj dobi, ne nalazi u potpunom razvoju svojih radnih sposobnosti i međuljudskih odnosa.

Uzimanje droge uzrokovano je unutarnjim siromaštvom koje nekog čini nesposobnim da „osluhne“ osjećaje ljudi oko sebe i pokrene bogatstvo osjećaja u sebi te im potamnjuje značaj. Kad mlada osoba ne može sudjelovati u društvu s jednostavnošću i zadovoljstvom, tražit će bijeg ili varavo utočište u učincima koje izaziva hašiš ili marihuana; kad ne zna uspostaviti unutarnji mir razmišljanjem ili ponekad molitvom i meditacijom, to će pokušati heroinom. Kad pati zbog nekog kompleksa ili osjećaja nesposobnosti, traži ispunjenje i smisao u kokainu. Kad ne uspijeva u sebi stvoriti mir, traži pomoć u tabletama za smirenje, a kad ne upjeva zaspati, navikava se piti sedative itd.

Ali kad se jednom počne umjetno oporavljati stanje duha i uma, sve je teže pronaći pravi put i sve se teže samostalno vratiti izvornim vrijednostima. Opojna sredstva postaju začaranim krugom iz kojeg je sve teže izaći. Nesposobnost potpuna proživljavanja i pokazivanja osjećaja, nemogućnost njihova prepoznavanja i gospodarenja njima, uzrokuju u osobe sve dublji osjećaj osamljenosti. Ako se toj osamljenoj osobi ponudi neko kemijsko sredstvo koje će barem na trenutak udaljiti nenasnosnu bol popraćenu osjećajem unutarnje

osamljenosti, osoba postaje robom tog sredstva. Dakle, uzroke uzimanja droge možemo sažeti u dvjema točkama:

1. Mlada osoba u sebi već neko vrijeme proživljava nezadovoljstvo zbog nepostignutih ciljeva ili dosadu jer ne sudjeluje u nečemu što bi je moglo oduševiti; možda je frustrirana zbog doživljenih razočaranja ili se osjeća neprihvaćenom u društvu prijatelja, možda osjeća osamljenost ili je zatvorena u sebe te svoje misli i osjećaje ne uspijeva pokazati drugima.
2. U obitelji se može izreći svoje unutarnje patnje jer su roditelji ravnodušni prema njezinim osjećajima ili se brinu samo za njezino zdravlje i školske uspjehe; možda su vrlo zaposleni, te ona prikriva nutarnje tjeskobe i počinje glumiti kako je sve u redu. Uostalom, možda i nema obitelji u pravom smislu riječi – nema jednog od roditelja (zbog smrti ili udaljenosti), a nema nikoga tko bi ga barem simbolično zamijenio.

Možda se roditelji nikad ne uspijevaju međusobno složiti i ne stvaraju pravo

ozračje za razvoj djeteta (žive odvojeno, rastavljeni su ili čak „razdvojeni u kući“), možda ne znaju u obitelji unijeti promjene koje bi pomogle pri odgoju djeteta. Nisu sposobni primijetiti da rast djeteta zahtijeva promijene u međusobnom ponašanju pa stoga ne mijenjaju prijašnje ustaljene navike.

Dakle, osim osobnih i društvenih čimbenika koji utječu na uzimanje droge, glavni je razlog apsolutna ili relativna manjkavost obitelji jer je obitelj ključan element u stvaranju karaktera neke osobe i njezina odnosa prema društvu.

Bernardica Juretić

RADOVI NA SKATE PARKU LENIJE

Inicijativom **Mladeži HDZ-a Vinkovci** i **Udruge ekstremnih sportova "Iks-oks" Vinkovci**, grad Vinkovci je započeo sa izgradnjom skate parka. Cilj ovakve inicijative je unapređenje sporta u gradu Vinkovci, ucertavanje grada Vinkovaca u kartu ekstremnih sportova Europe. Samom izgradnjom skate parka Vinkovci postaju središte okupljanja sportaša u Slavoniji uz Osijek i Slavonski Brod koji već imaju izgrađen skate park.

Investitor ovog projekta je grad Vinkovci na čelu s gradonačelnikom **dr. Mladenom Karličem** i pročelnikom za društvene djelatnosti **g. Zdenkom Rečićem** iz čijeg odjela se financiraju svi radovi. Ostale troškove predviđeno je pokriti donacijama sponzora, u suradnji s udrugom

"Iks-Oks". Izvođenje radova na asfaltnoj podlozi vršio je CESTORAD d.d. Vinkovci, dok su se metalne konstrukcije izrađivale u DVA ANDRIČEVIĆA d.o.o.Vinkovci. Završne radove na samim spravama vršili su članovi Mladeži HDZ-a Vinkovci na čelu s predsjednikom **Miroslavom Meštovićem** u suradnji sa članovima udruge ekstremnih sportova "Iks-oks" Vinkovci na čelu s **Ivanom Jukićem**.

Lokacija gradnje je u parku "Lenije" pored bazena, a dimenzije parka su 35m x 35m.

Slika 1

Slika 4

Slika 2

Slika 5

Prva faza izrada je iskop zemljanog materijala, izrada kamene posteljice, te izrada završnog sloja od asfalta. Kao što je navedeno za radove prve faze se pobrinuo CESTORAD d.d. a nadzor nad izvođenjem radova vršio je Upravni odjel komunalnog gospodarstva i uređenja grada na čelu s pročelnikom g. Antom Slišковиćem.

U drugoj fazi su izrađene i postavljene dvije osnovne sprave koje je izradila tvrtka DVA ANDRIČEVIĆA d.o.o.Vinkovci. Prva sprava je izrađena u jednom komadu i takva je prevezena na mjesto skate parka dok je druga puno većih dimenzija sastavljena i zavarena na licu mjesta.

Slika 3

Slika 6

Slika 7

Treća faza je izrada završnog sloja na čeličnoj konstrukciji. Radove su vršili članovi Mladeži HDZ-a Vinkovci u suradnji sa članovima udruge ekstremnih sportova "Iks-oks" Vinkovci. Sam završni sloj sastoji se od drvenih štafli dimenzija 5cm x 8cm koje se vijcima pričvršćuju na čeličnu konstrukciju.

Slika 8

Slika 9

Nakon postavljanja podloge pristupilo se izradi završnog sloja koji se sastoji od oplata (blažujke) koja je vijcima pričvršćena za podlogu (štafle) i lima koji se postavlja na prijelaze između sprave i asfalta radi izrade što boljeg prijelaza te limova na pojedinim dijelovima sprava radi potrebe samog sporta. Izrada same završne podloge trajala je tjedan dana

Po završetku projekta i otvorenju parka, udruga "Iks-Oks" se obavezala da će nastojati i dalje doprinositi svojim radom, trudom i aktivnostima i gradu i zajednici te će organizirati što više događaja, natjecanja i okupljanja, kako je predviđeno već ranije.

Planirano je da se svake godine iz proračunu grada Vinkovaca izdvoje sredstava za izradu dvije sprave. Također se planira urediti i rasvjeta te izraditi tribine za gledatelje pošto je ovo sport koji ima veliki broj svojih poklonika i taj broj se svakim danom povećava.

Miroslav Meštrović

U VRTLOGU SADAŠNJICE

Vlast onih koji sebe vole nazivati socijalnim, demokratskim i transparentnim ne zadržava osnovne uvjete za obiteljski život, dehumanizacija i bujanje siromaštva vidljivo je na svakom koraku. Sudionici smo društva koje sve više ne uspijeva zadovoljiti potrebe svoga stanovništva. Roditelji koji su u radnom odnosu dolaze kući sa posla bez dovoljno snage i volje da se bave sa svojih djetetom. Neki koji mogu rade sve više, imaju sve manje, a oni koji svakodnevno žive u tjeskobi da li će slijedeći mjesec raditi paralizirani su svojom situacijom i u lancu svakodnevnih frustracija djeca su nerijetko najslabija karika na koju se odreagira. Standard obitelji u Hrvatskoj svakodnevno pada, preživljava se odričući se iz mjeseca u mjesec ponečega. Utjecaj postojeće politike na roditeljstvo je ugrožavajući, u praksi se rijetko i nedostatno potiču mlade obitelji na sklapanje braka i rađanje djece.

Stanje je različito od sredine do sredine, ali možemo reći da se sve više obitelji lišava osnovnog da se održi na površini, jer utezi kredita, prekoračenja na tekućim računima, vuku na dno. U svom roditeljstvu roditelji sve češće doživljavaju poraz, jer teško mogu zadržati roditeljski autoritet. Mlade osobe ne razumiju i ponekada i nije realno očekivati da shvate da oni koji bi se trebali brinuti o njima više to ne mogu dovoljno dobro. Negiraju se osnovne vrijednosti, ono što je tako prirodno vidljivo ova vlast želi učiniti upitnim, negira se identitet roditelja, njihova osnovna ustavnim zajamčena prava, propituje se što je brak i referendumsko pitanje postaje nešto što većini ljudi ipak nije upitno. Jaz između onih koji imaju i nemaju iz mjeseca u mjesec je sve veći, ljudi trpe u tišini, mediji se svrstavaju na stranu vlasti. Umjesto socijalnog uključivanja, raste broj onih na marginama. U tišini uz poneku medijsku priču obitelji se pakuju i odlaze iz svojih domova, jer su pritisnute ovrhama.

Današnje roditeljstvo je sve stresnije, a prešutno se prelazi preko činjenice da u Hrvatskoj imamo porast dječjeg siromaštva.

Zakazujemo kao društvo, profesionalci, jer ne ulaganje u djecu i obitelj vratiti će nam se vrlo brzo kao bumerang. Štednja na prevenciji ukazuje da donositelji odluka ne žele čuti glas struke, omalovažava se profesionalna kompetentnost, a umjesto bolje trijaže reže se svima ostavljajući mnoge obitelji u socijalno-zaštitnoj potrebi bez izvaninstitucionalnih usluga.

Dok ministar Jovanović otvara i slika se u futurističkim školama, kakvima bi svi trebali težiti, imamo djecu koja još idu na nastavu u škole u kojima je vrijeme stalo na 60-tim godinama, sa zelenom pločom, kredom, a nositelj programa koji treba osigurati ulazak na EU tržište je ono malo intelektualne strasti koja je ostala neugašena kod učitelja koji se nerijetko ne osjećaju dobro u cijeloj priči. Postavlja se pitanje može li se novac preraspodijeliti drugačije, doista da li je mnogim roditeljima koji su dobili besplatne udžbenike to i bilo nužno. Ili se uz malo truda i slušanja glasa javnosti novac mogao usmjeriti onima kojima je potrebiji. Gdje je tu navikana solidarnost, osjetljivost, racionalnost?

Daleko je lakše kokodakati i kukurikati iz svog malog kokošinjca no izaći na scenu hrvatske stvarnosti i pokušati odraditi ono na što su ukazivali kao problem. ..

I ponovno možemo govoriti o „dobrim zakonima“ teško primjenjivim u praksi, koji su nedorečeni, lako manipulativni. Jedan od zakona koji će zasigurno ostaviti trag je novi gigantski Obiteljski zakon koji se donosi bez uvažavanja glasa struke, dovoljno ljudskih resursa, koji bi ga trebali iznijeti, sa tjeskobnim i uplašenim socijalnim radnicima u sustavu socijalne skrbi nad kojima nakon službenih stavova Ministarstva socijalne politike i mladih ostaje samo jeza i osjećaj neprepoznavanja stvarnih problema. Ti isti ljudi trebali bi u gotovo 50% predmeta raditi više, sa istim znanjima, sa osjećajem sagorjevanja i strepnje da li su slijedeći za otkaz, ako ne uspiju

dovoljno uspješno odraditi ono što im je nametnuto, a za što nisu dovoljno kvalitetno educirani. Jednoga dana primjena ovog zakona i uporišta u njemu otvoriti će prostor za mnoge tužbe protiv države koja je donijela zakon, a ne provodi ga na takav način. Neovisno o donošenju zakona i potrebama usuglašavanja sa europskim zakonom ljude se ne smije tretirati kao potrošnu robu, već ih je potrebno osnaživati, ulagati u njih, razvijati kvalitetu usluga što smo i preuzeli kao obveze. Štedi se

na pogrešnim stavkama, za promjene u sustavu potrebna je i snažna potpora učinkovitog i educiranog pravosudnog sustava, jer svatko je samo karika u nizu.

Možemo se samo nadati da će se ipak netko probuditi i vidjeti da je car gol.

Gordana Trifunovi

KAKO KOMUNICIRATI U OBITELJI? (izazovi i prepreke hrvatske obitelji danas)

Pitanje tko su roditelji i kakve su njihove kompetencije za odgoj vlastite djece, danas ima više smisla više nego ikada ranije u povijesti. Na prvi pogled, odgovor na pitanje je vrlo jednostavan; roditelji su osobe, koje djetetu osiguravaju osnovnu skrb i zaštitu, zadovoljavanje potrebe, pomoć i podršku, te vođenje kroz život.

Većina roditelja, tj. ljudi uči kako biti roditelj „u hodu“ i najvećim dijelom slijede primjer svojih roditelja. Usudila bih se reći kako vrijeme odrastanja nije nikada bilo teže, budući su negativni utjecaju kojima su izloženi djeca i mladi postali sve raznovrsniji, brojniji i opasniji, te ih je teže prevladati i oduprijeti im se.

Temelji zdravog života djeteta postavljaju se u obitelji, a počinju od trenutka njegovog rođenja. Američka psihologinja Margaret Mahler tvrdi kako se čovjek dva puta rađa. Prvi put-fizički, kada izađe iz majčina uterusa, a drugi put-psihički, kada u adolescenciji prihvati sebe u okolini, u kojoj je rođen. Stoga je vrlo važno da dijete, kada dođe u adolescentnu dob, naiđe na pozitivnu klimu i odnose među svojim roditeljima.

Kako do uspješne komunikacije unutar obitelji?

Komunikacija u obitelji je vrlo važna, zapravo možemo reći kako je **uspješna komunikacija jednaka prevenciji** svih neprihvatljivih ponašanja, a time i preveniranju sve većoj konzumaciji alkohola i opojnih droga u adolescentskoj populaciji, kao vrlo čestom obliku štetnih ponašanja, koja stvaraju probleme, kako djeci, tako i roditeljima. Roditelji koji uspješno komuniciraju sa svojom djecom – svojim primjerenim životom i skladom u zajednici u kojoj odgajaju dijete, najbolja su i najvažnija karika u lancu prevencija.

To tako lijepo i jednostavno zvuči, no što se, zapravo, događa? Roditelji nisu nikada do sada toliko vremena provodili na poslu ili bili zauzeti rješavanjem egzistencijalnih pitanja, pa su imali više vremena za kvalitetno druženje s djecom.

Danas, u nedostatku vremena, često posežemo za literaturom, koja nas „učí“ kako ćemo u pet ili deset koraka postati sretniji, uspješniji, riješiti se svih problema (u rasponu od suvišnih dlačica i kilograma do kako biti bolji roditelj). Vrlo poticajno i motivirajuće, zar ne?! Svaka pročitana riječ u nama izaziva neke reakcije i potiče na

razmišljanja. No, nameće se pitanje osobne uključenosti i angažiranosti u komunikaciji; iznad svega, osobne odgovornosti, no o tome neki drugi put.

Vratimo se na temu uspostavljanja bolje komunikacije sa vlastitim djetetom. Što možemo sami napraviti? Bilo bi dobro da roditelji obrate pažnju na nekoliko stvari, od kojih je jedna od najvažnijih **slušanje**.

Dva uha, jedan jezik

Što je osnovni cilj slušanja? Shvatiti osobu koja govori. Davno je grčki filozof Epiktet rekao kako nam je priroda dala jedan jezik, a dva uha; kako bismo dva puta više slušali, nego govorili. A koliko to, zaista, u svakodnevnom životu koristimo? Vratimo se na **slušanje**. Prema nekim autorima, komunikacija se dijeli u četiri kategorije: čitanje, pisanje, govor i slušanje. Slušanje se obično prepoznaje i određuje kao četvrta, posljednja, komunikacijska vještina, što ima za posljedicu umanjivanje njegove važnosti. No, statistike pokazuju potpuno drukčiju sliku o slušanju i prikazuju nam je kao vještinu koja se najviše koristi.

Prema znanstvenim istraživanjima, svaka osoba provede 70-80% svog budnog vremena u verbalnim komunikacijskim aktivnostima. Od toga, više od **45%** provodi **slušajući**, 30% govoreći, čitajući 16%, a pišući oko 9%.

Isključite televizore, mobitele i računala kada razgovarate s djetetom

Imajući u vidu taj podatak, možemo reći kako svoje dijete slušamo ako, zaista, **obraćamo pažnju što nam ono govori** (pri tome ne gledamo TV, tipkamo SMS poruke, peglamo i sl.), **pustimo ga da do kraja kaže što želi** (veliki dio roditelja misle kako, već na početku razgovora, točno

znaju što im dijete namjerava reći, pa ga prekinu, započnu svađu i sl.).

Izuzetno je važno **potaknuti dijete**, kako bi nam reklo što više (imala sam priliku vidjeti kako djeca krenu razgovarati o nekim općim, ne toliko važnim temama, pa ovisno o roditeljskoj pažnji i usmjerenosti na razgovor, taj razgovor nastavlja ili jednostavno, odustanu). Reći ću Vam, iz iskustva, kako ćete, gotovo, sigurno puno toga čuti od svoje djece, ako im to dozvolite.

Osim toga, pokušajte **odgovoriti na njihova pitanja**, no ako nešto ne znate-priznajte to, jer djeca ne žele roditelje-bogove, već roditelje-ljude sa svim manama i vrlinama. Bitno je odrediti vremenski rok u kojem ćete se raspitati o stvarima koje ih muče; na taj način ćete spriječiti dijete da odgovore na svoja pitanja traži i dobiva u društvu onih, koje sigurno ne želite.

Pohvalite i nagradite

Tijekom razgovora, bilo bi dobro biti potpuno **usmjeren na ono što vam dijete želi reći, pratiti njegov izraz lica, geste, poruke koje šalje tijelom (neverbalni znakovi)**. Pri tome, provjeravajte je li je dijete nervozno ili opušteno, što ga to uznemiruje ili opušta, te tijekom razgovora pokušajte saznati što je izazvalo takve njegove reakcije.

Osim toga, neobično je važno kako **reagirati**, jer i o tome ovisi naš odnos s djetetom. Što češće **pohvalite i nagradite** djetetove napore i trud. Osoba, koja je pohvaljena osjeća se dobro i sklona je ponavljati ponašanje za koje je dobila pohvalu. Pohvale su djelotvorne samo ako su iskrene.

Niste li iskreni, djeca će vrlo brzo osjetiti prevaru. Izuzetno je važno da pohvala ne sadrži nikakvu kritiku. Mnogi

roditelji skloni su davati pohvalu i pri tome koristiti neizbježno „ali“. Takva pohvala gubi smisao i dijete se osjeća prevareno. Mnogi neverbalni znakovi, kao što su osmijeh i kimanje glavom djeluju kao pohvale. **Iskrene pohvale su najbolji način kojim potičemo djecu na dobro ponašanje.** I ne samo djecu; svi smo „gladni pohvala“, koje tako rijetko dobivamo.

Kako kritizirati dijete?

Međutim, pohvale nisu dovoljne; kako bi djeca znala što su loše napravila i zašto je to loše, potrebne su kritike. Kada bismo djecu samo hvalili, vrlo je vjerojatno kako nam ne bi vjerovali, pa bi komunikacija bila neiskrena i loša. Nitko ne voli kritiziranje, pa se nužno postavlja pitanje: „Kako kritizirati dijete?“

Kritiku je najbolje i najučinkovitije izreći „u četiri oka“. Bilo bi izvrsno kada bismo djecu, a i odrasle, hvalili pred drugima, a kritizirali „nasamo“. Svom adolescentu pokušajte reći točno što nije dobro učinio, kritiku uvijek usmjerite na ponašanje, a ne na njegovu osobnost („Ne sviđa mi se, kad osjetim alkohol, dok govoriš. Bojim se i brinem za tebe... i sl., svakako izbjegavajte: „Ti si alkoholičar! Od tebe nikada neće biti ništa! i sl.“). Osim toga, pokušajte svoju djecu ne nazivati pogrdnim imenima, izbjegavajte dernjavu i vikanje, kad god je to moguće.

Bilo bi mudro reći djetetu kako se osjećate u svezi s tim što je on/ona loše napravio/la. Nikada ne zaboravite pohvaliti svoju djecu! Usprkos tome što su učinili nešto loše, vjerojatno dosta toga rade dobro, te uz kritiku pokušajte reći nešto pohvalno i poticajno.

Razgovor je osnovni korak prema prevenciji neprihvatljivih ponašanja djece

Ono, na što sam u ovom tekstu obratila posebnu pažnju i naročito istakla, jest kako je prvi i osnovni korak ka uspješnoj prevenciji svih neprihvatljivih ponašanja kod djece i adolescenata, uspješna komunikacija između roditelja i djece. U tom odnosu roditelj-dijete, nužno je da jedni druge **čuju, vide i razumiju.**

Roditelj je taj, koji bi trebao biti uzor svom djetetu. Dakle, ukoliko roditelj svojim primjerom i čvrstim stavom cijeli život djetetu pokazuje kako je laganje neprihvatljivo ponašanje, kako alkohol škodi zdravlju, kako droga znači smrt, kako probleme u školi treba rješavati, a ne bježati od njih i izbjegavati ih, te ako se dijete ponaša u skladu s tim, onda možemo reći kako je komunikacija u toj obitelji uspješna, pozitivno usmjerena i jasna.

No, ukoliko se pojave problemi, ne znači kako je svijet propao i kako nema rješenja. Uvijek možete potražiti stručnu pomoć, koje u današnje vrijeme, zaista, ima. Pri tome je dobro biti iskren sa samim sobom i vidjeti što, zapravo, želite.

Ana Mandac

ČESTIT BOŽIĆ I SRETNA NOVA 2014. GODINA

Obitelj.hr

Mjesečnik Odbora za obitelj i mladež

HDZ

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA